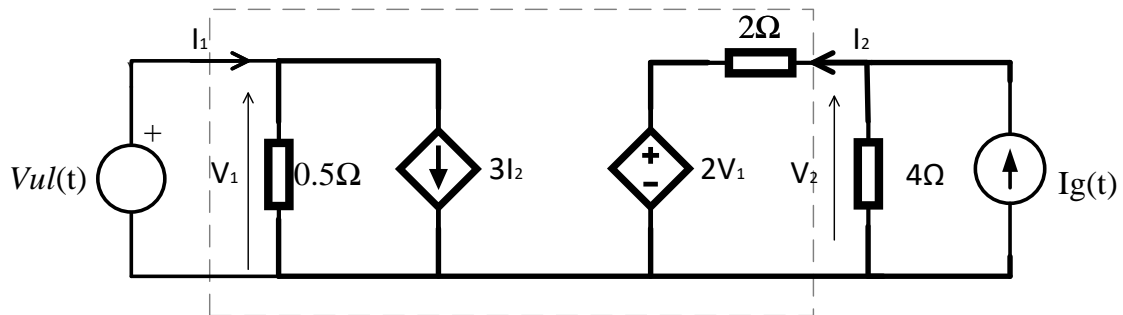


1. Odrediti:

- Y parametre kola sa dva para krajeva (označenog isprekidanom linijom)
- Ulaznu admitansu kola sa slike.



Rešenje:

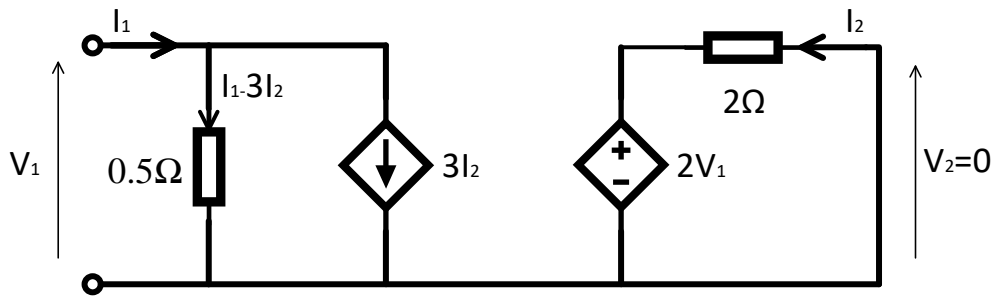
a)

$$\begin{bmatrix} I_1 \\ I_2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} y_{11} & y_{12} \\ y_{21} & y_{22} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} U_1 \\ U_2 \end{bmatrix}$$

$$I_1 = y_{11} \cdot U_1 + y_{12} \cdot U_2$$

$$I_2 = y_{21} \cdot U_1 + y_{22} \cdot U_2$$

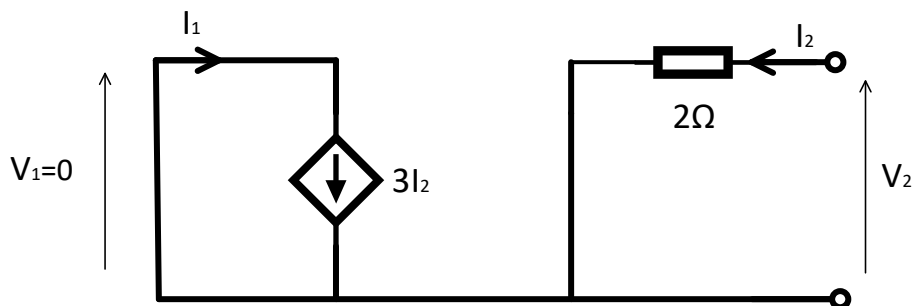
Ekvivalentno kolo za  $U_2 = 0$ :



$$2U_1 + 2I_2 = 0 \Rightarrow y_{21} = \frac{I_2}{V_1} = -1$$

$$U_1 = 0.5(I_1 - 3I_2) = \frac{1}{2}I_1 + \frac{3}{2}U_1 \Rightarrow y_{11} = \frac{I_1}{U_1} = -1$$

Ekvivalentno kolo za  $U_1 = 0$ :



$$V_2 - 2I_2 = 0 \Rightarrow y_{22} = \frac{I_2}{U_2} = \frac{1}{2}$$

$$3I_2 = I_1 \Rightarrow U_2 = \frac{2}{3}I_1 \Rightarrow y_{12} = \frac{I_1}{U_2} = \frac{3}{2}$$

$$\tilde{y} = \begin{bmatrix} -1 & \frac{3}{2} \\ -1 & \frac{1}{2} \end{bmatrix}$$

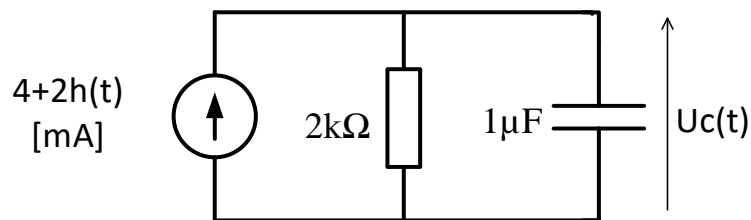
b)

$$U_2 = -4I_2$$

$$6I_2 + 2U_1 = 0 \Rightarrow I_2 = -\frac{1}{3}U_1$$

$$Y_{ul} = \frac{I_1}{U_1} = \frac{-U_1 + \frac{3}{2}U_2}{U_1} = \frac{-U_1 - 6I_2}{U_1} = 1S$$

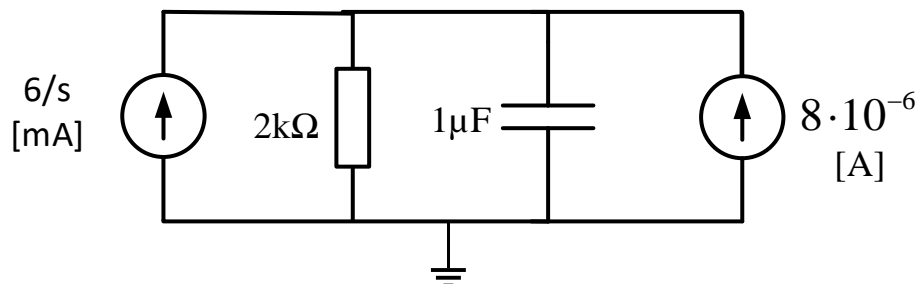
2. Primjenom Laplasove transformacije odrediti napon na kondenzatoru.



Rešenje:

$$u_c(0^-) = 8V$$

Za  $t > 0$  primjenom Laplasove transformacije i metoda potencijala čvorova dobijamo:



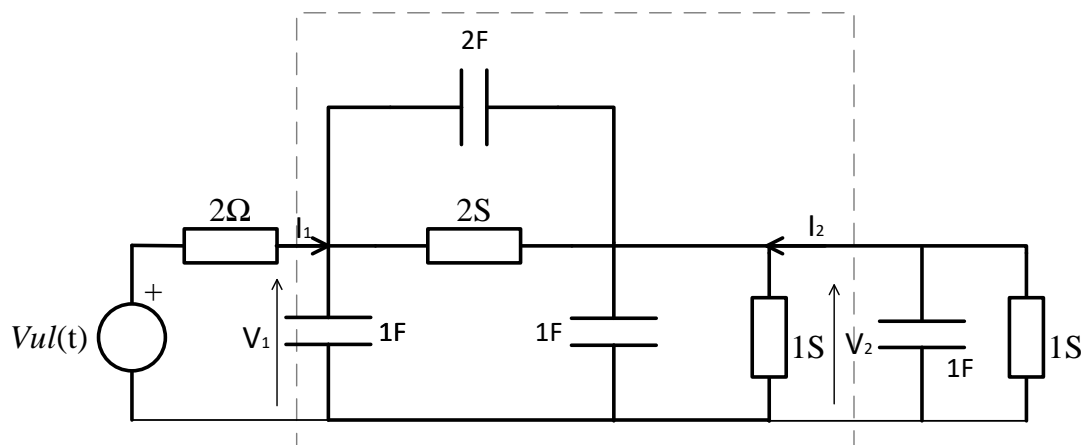
$$u_c(s) \cdot (0.5 \cdot 10^{-3} + 10^{-6}s) = \frac{6}{s} \cdot 10^{-3} + 8 \cdot 10^{-6}$$

$$u_c(s) = \frac{12}{s} - \frac{4}{500+s}$$

$$u_c(t) = 12h(t) + 4e^{-500t}h(t)$$

3. Odrediti:

- Y parametre označenog kola sa dva para krajeva
- Ulaznu admitansu kola sa slike.



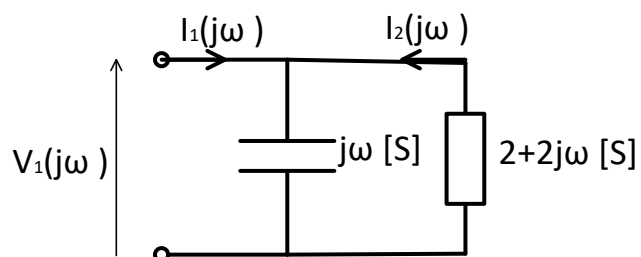
Rešenje:

$$a) \begin{bmatrix} I_1 \\ I_2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} y_{11} & y_{12} \\ y_{21} & y_{22} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} U_1 \\ U_2 \end{bmatrix}$$

$$I_1 = y_{11} \cdot U_1 + y_{12} \cdot U_2$$

$$I_2 = y_{21} \cdot U_1 + y_{22} \cdot U_2$$

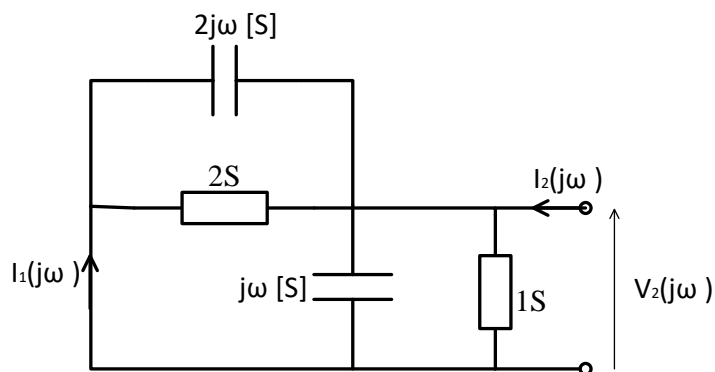
Ekvivalentno kolo za  $V_2 = 0$ :



$$y_{11} = \frac{I_1(j\omega)}{V_1(j\omega)} = 2 + 3j\omega$$

$$V_1(j\omega) = \frac{-I_2(j\omega)}{2 + 2j\omega} \Rightarrow y_{21} = \frac{I_2(j\omega)}{V_1(j\omega)} = -2 - 2j\omega$$

Ekvivalentno kolo za  $V_1 = 0$ :



$$y_{22} = \frac{I_2(j\omega)}{V_2(j\omega)} = 3 + 3j\omega$$

$$y_{12} = \frac{I_1(j\omega)}{V_2(j\omega)} = -2 - 2j\omega$$

b)

$$Y_{ul} = \frac{I_1(\omega)}{V_1(j\omega)} = \frac{y_{11}V_1(j\omega) + y_{12}V_2(j\omega)}{V_1(j\omega)}$$

$$I_2(j\omega) = -V_2(j\omega) \cdot (1 + j\omega) \Rightarrow$$

$$-V_2(j\omega) \cdot (1 + j\omega) = y_{21}V_1(j\omega) + y_{22}V_2(j\omega)$$

$$V_2(j\omega) = \frac{y_{21}V_1(j\omega)}{(1 + j\omega + y_{22})}$$

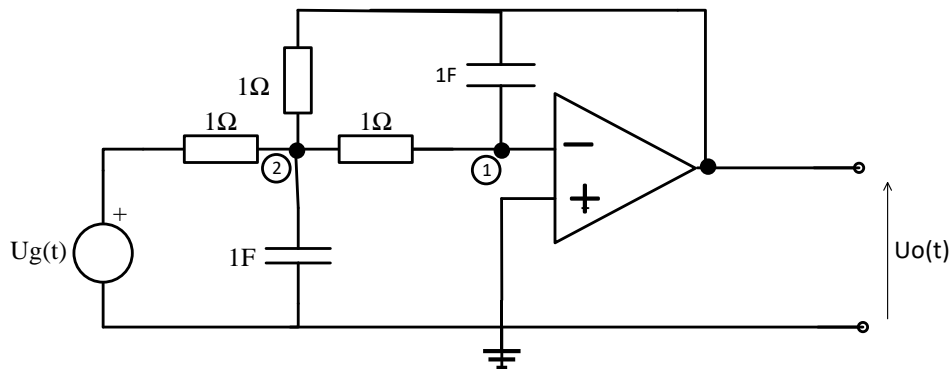
Uvršavanjem poslednjeg izraza u polaznu jednačinu dobijamo:

$$Y_{ul} = \frac{I_1(\omega)}{V_1(j\omega)} = \frac{y_{11}V_1(j\omega) + y_{12}V_2(j\omega)}{V_1(j\omega)} = y_{11} + \frac{y_{12}y_{21}}{(y_{22} + 1 + j\omega)} = 3 + 4j\omega$$

Kada uzmemo u obzir i otpornost naponskog generatora, ukupna admitansa kola je:

$$Y_{ul}^* = \frac{3 + 4j\omega}{7 + 8j\omega}$$

4. Odrediti funkciju prenosa  $W(s) = \frac{U_o(s)}{U_g(s)}$  kola sa slike.



Rešenje:

Jednačine metod potencijala čvorova:

**Čvor 1:**  $(1+1+1+s) \cdot V_2(s) - V_1(s) - U_o(s) = U_g(s)$

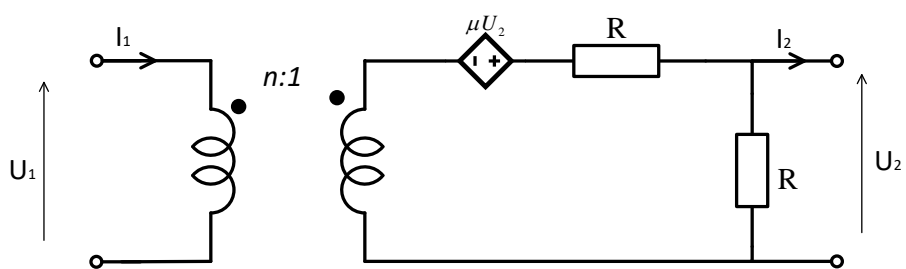
**Čvor 2:**  $(1+s) \cdot V_1(s) - V_2(s) - sU_o(s) = 0$

Kako je  $V_1(s) = 0$ , dobija se:

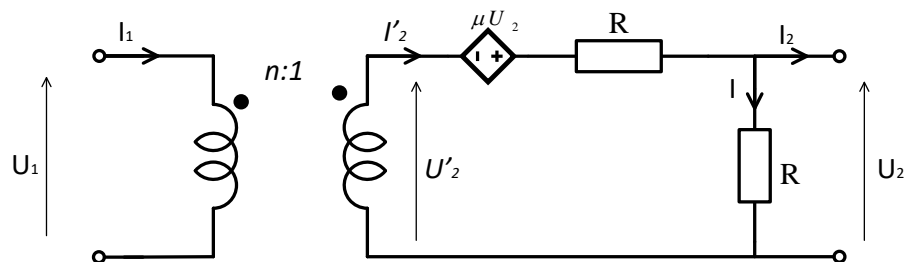
$$V_2(s) = -sU_o(s)$$

$$W(s) = \frac{U_o(s)}{U_g(s)} = \frac{-1}{s(3+s)+1}$$

5. Odrediti y parametre kola sa slike. Pod kojim uslovom je dato kolo simetrično?



Rešenje:



$$U_1 = z_{11} \cdot I_1 - z_{12} \cdot I_2$$

$$U_2 = z_{21} \cdot I_1 - z_{22} \cdot I_2$$

$$\frac{U_1}{U'_2} = n \Rightarrow U'_2 = \frac{1}{n} U_1$$

$$\frac{I_1}{I'_2} = \frac{1}{n} \Rightarrow I'_2 = n I_1$$

$$I'_2 = I + I_2 \Rightarrow I = I'_2 - I_2 = n I_1 - I_2$$

$$U_2 = R I$$

$$U_2 = n R I_1 - R I_2 \Rightarrow z_{21} = n R \quad z_{22} = R$$

$$U'_2 - R I - R I'_2 + \mu U_2 = 0$$

$$\frac{U_1}{n} = R n I_1 - R I_2 + R n I_1 - \mu (n R I_1 - R I_2)$$

$$U_1 = (2n^2 R - \mu n^2 R) I_1 - n(R - \mu R) I_2$$

$$\Rightarrow z_{11} = 2n^2 R - \mu n^2 R \quad z_{12} = (R - \mu R)$$

Na osnovu z parametara lako se izvode y parametri kola:

$$y = \begin{bmatrix} \frac{1}{n^2 R} & -\frac{1-\mu}{nR} \\ -\frac{1}{nR} & \frac{2-\mu}{R} \end{bmatrix}$$

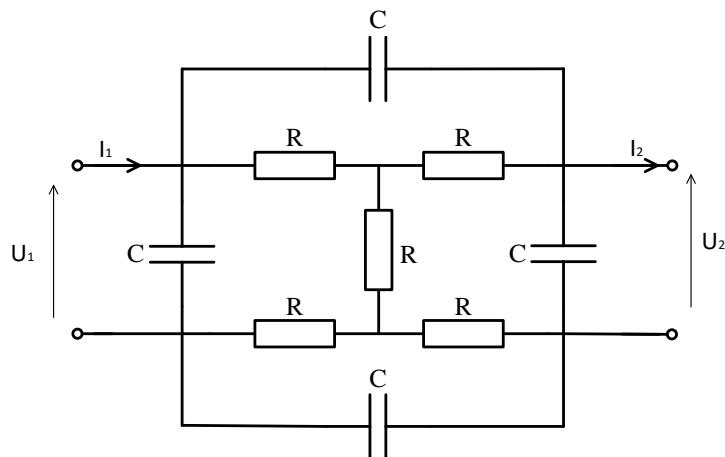
Uslov simetričnosti je:

$$y_{11} = y_{22}$$

$$\frac{1}{n^2 R} = \frac{2-\mu}{R}$$

$$n = \frac{1}{\sqrt{2-\mu}}$$

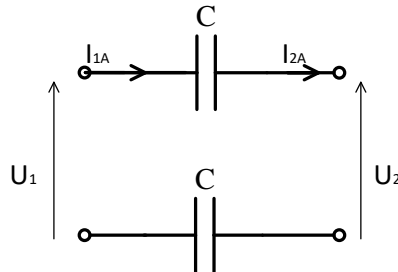
6. Odrediti y parametre mreže sa dva para krajeva. Poznato je:  $R=1/3\Omega$  a  $C=3/8F$ .



Rešenje:

Rastavićemo mrežu na dvije podmreže A i B, a zatim odrediti y parametre za svaku od njih.

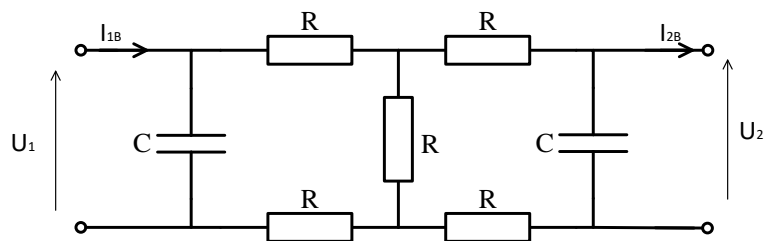
Podmreža A je data na slici ispod.



Primjenom drugog Kirhofovog zakona jednostavno dobijamo y parametre kola A:

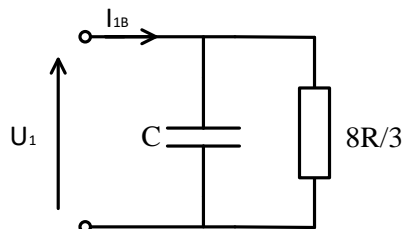
$$y_A = \begin{bmatrix} j\omega C/2 & -j\omega C/2 \\ -j\omega C/2 & j\omega C/2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3j\omega/16 & -3j\omega/16 \\ -3j\omega/16 & 3j\omega/16 \end{bmatrix}$$

Podmrežu B čini ostatak kola:



Y parametre kola B dobijamo u dva koraka. U prvom koraku napon  $U_2$  postavljamo na 0, i računamo parametre  $y_{11}$  i  $y_{21}$ . U drugom koraku pretpostavljamo da je napon  $U_1$  jednak 0, i računamo parametre  $y_{12}$  i  $y_{22}$ .

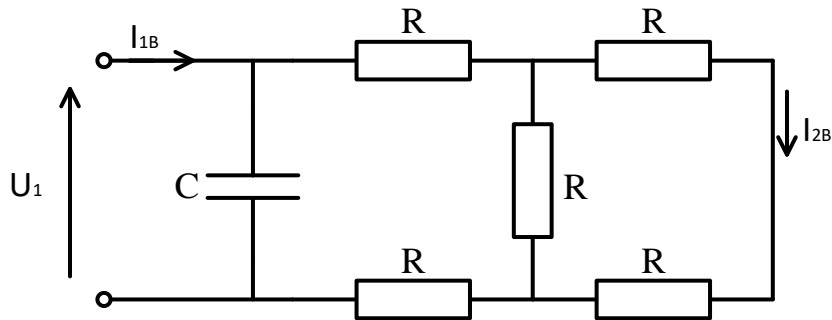
Pri uslovu da je  $U_2=0$ , kolo se može uprostiti na sledeći način:



Stoga, dobijamo:

$$y_{11}^{(B)} = \frac{I_{1B}}{U_1} = j\omega C + \frac{3}{8R} = \frac{3j\omega}{8} + \frac{9}{8}$$

Imajuću u vidu polaznu šemu kola za  $U_2=0$ :



Primjenom Kirchovih zakona dobijamo i  $y_{21}$  parametar:

$$I_{2B} = \frac{1}{3 + 8j\omega RC} \cdot I_{1B}$$

$$I_{2B} = \frac{1}{3 + 8j\omega RC} \cdot y_{11}^{(B)} U_1 = \frac{3}{8} U_1$$

$$y_{21}^{(B)} = \frac{I_{2B}}{U_1} = \frac{3}{8}$$

Pri uslovu da je  $U_1=0$ , dobijamo:

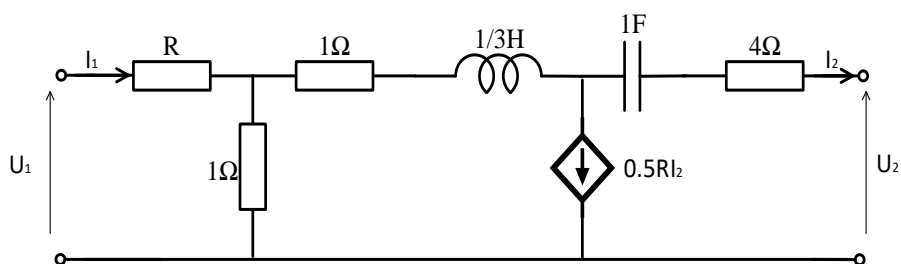
$$y_{12}^{(B)} = \frac{I_{1B}}{U_2} = \frac{3}{8}$$

$$y_{22}^{(B)} = \frac{-I_{2B}}{U_2} = \frac{3j\omega}{8} + \frac{9}{8}$$

Zadato kolo dobijeno je paralelnom vezom kola A i B, pa je konačno rešenje:

$$\tilde{y} = \tilde{y}_A + \tilde{y}_B = \begin{bmatrix} \frac{9j\omega}{16} + \frac{9}{8} & -\frac{3j\omega}{16} + \frac{3}{8} \\ -\frac{3j\omega}{16} + \frac{3}{8} & \frac{9j\omega}{16} + \frac{9}{8} \end{bmatrix}$$

7. Odrediti  $a$  parametre kola sa dva para krajeva, a zatim odrediti otpornost  $R$  pri kojoj je mreža recipročna.

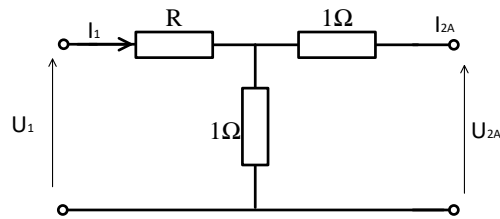


Rešenje:

Predstavićemo mrežu u formi dvije kaskadno vezane podmreže (A i B) i naći  $a$  parametre za svaku od njih nezavisno.



Prva podmreža (A):



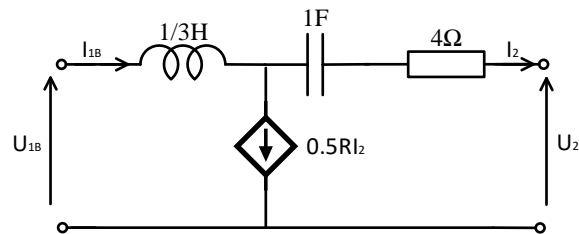
Primjenom Kirchohovich zakona dobija se:

$$I_1 = U_{2A} + 2I_{2A}$$

$$U_1 = (1+R)U_{2A} + (1+2R)I_{2A}$$

$$\tilde{a}^{(A)} = \begin{bmatrix} 1+R & 1+2R \\ 1 & 2 \end{bmatrix}$$

Druga podmreža (B):



$$I_{1B} = I_2 + 0.5RI_2 = (1+0.5R)I_2$$

$$U_{1B} - U_2 - 4I_2 - \frac{1}{j\omega}I_2 - \frac{j\omega}{3}I_{1B} = 0$$

$$\Rightarrow U_{1B} = U_2 + I_2 \left( 4 + \frac{1}{j\omega} + \frac{j\omega}{3} \left( 1 + \frac{R}{2} \right) \right)$$

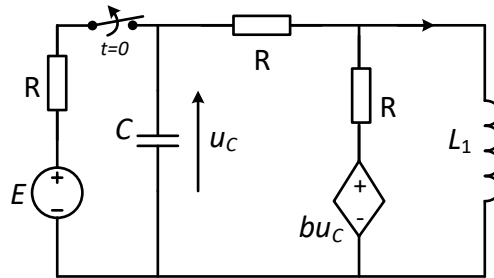
$$\tilde{a}^{(B)} = \begin{bmatrix} 1 & 4 + \frac{1}{j\omega} + \frac{j\omega}{3} \left( 1 + \frac{R}{2} \right) \\ 0 & 1 + \frac{R}{2} \end{bmatrix}$$

Konačno rešenje:

$$\tilde{a} = \tilde{a}^{(A)} \cdot \tilde{a}^{(B)} = \begin{bmatrix} 1+R & (1+R) \cdot \left( 4 + \frac{1}{j\omega} + \frac{j\omega}{3} \left( 1 + \frac{R}{2} \right) \right) + (1+2R) \left( 1 + \frac{R}{2} \right) \\ 1 & 6 + \frac{1}{j\omega} + \frac{j\omega}{3} \left( 1 + \frac{R}{2} \right) + R \end{bmatrix}$$

Uslov recipročnosti je  $\det\{\tilde{a}\} = 1$ . Iz ovog uslova dabija se da je  $R=0$ .

8. Odrediti napon na kondenzatoru nakon otvaranja prekidača rešavajući kolo u s-domenu. Pretpostaviti da je kolo prije otvaranja prekidača bilo u stacionarnom stanju. Poznato je:  $E=12V$ ,  $R=10\ \Omega$ ,  $C=2F$ ,  $L=1H$ ,  $b=2$ .



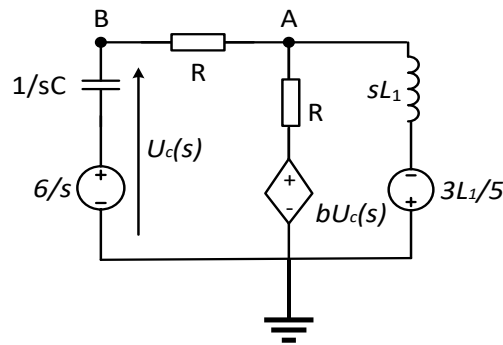
Rešenje:

Početni uslovi za  $t < 0$ :

$$i_l(0^-) = \frac{3}{5} A$$

$$u_c(0^-) = 6V$$

Ekvivalentno kolo za  $t > 0$ :



$$V_B(s) = U_c(s)$$

$$\left(\frac{1}{R} + \frac{1}{R} + \frac{1}{sL_1}\right)V_A(s) - \frac{1}{R}U_c(s) = \frac{bU_c(s)}{R} - \frac{3}{5s}$$

$$\left(sC + \frac{1}{R}\right)U_c(s) - \frac{1}{R}V_A(s) = 6C$$

Rešavanjem sistema jednačina dobija se:

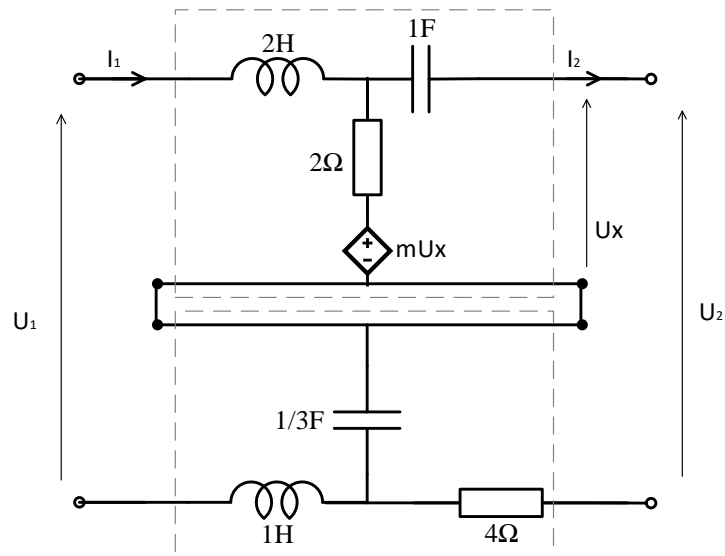
$$U_c(s) = \frac{24s + 119.4}{4s^2 + 19.8s + 1}$$

$$u_c(t) = 6e^{-2.475t} \cosh(2.424t) + 6e^{-2.475t} \sinh(2.424t)$$

9. Za mrežu sa dva para krajeva koja je prikazana na slici odrediti:

a) „z“ parametre;

b) vrijednost koeficijenta  $m$  tako da je parametar  $z_{12}$  konstanta (ne zavisi od  $s$ ).

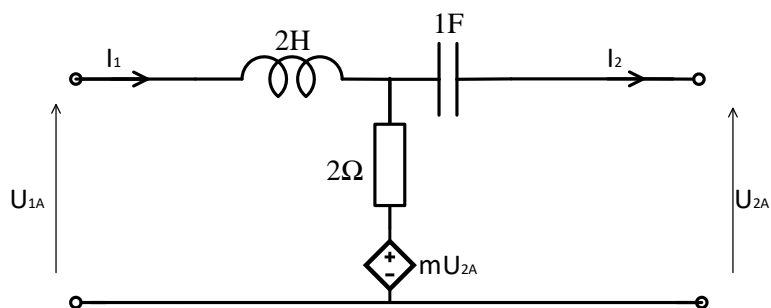


Rešenje:

a)

Posmatraćemo kolo kao rednu vezu dva kola: A i B.

Šema kola A:



Rešavanjem kola u s-domenu dobijamo sledeće jednačine:

$$\underline{U}_{2A} - m\underline{U}_{2A} - 2(\underline{I}_1 - \underline{I}_2) + \frac{1}{s}\underline{I}_2 = 0$$

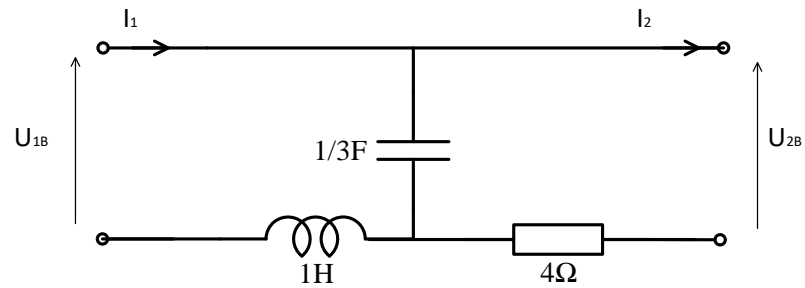
$$\Rightarrow \underline{U}_{2A} = \frac{2}{1-m}\underline{I}_1 - \frac{2s+1}{s-sm}\underline{I}_2$$

$$\underline{U}_{1A} - m\underline{U}_{2A} - 2(\underline{I}_1 - \underline{I}_2) - 2s\underline{I}_1 = 0$$

$$\Rightarrow \underline{U}_{1A} = \underline{I}_1\left(\frac{2m}{1-m} + 2 + 2s\right) - \underline{I}_2\left(\frac{2ms+m}{s-sm} + 2\right)$$

$$\underline{z}^{(A)} = \begin{bmatrix} \frac{2m}{1-m} + 2 + 2s & \frac{2ms+m}{s-sm} + 2 \\ \frac{2}{1-m} & \frac{2s+1}{s-sm} \end{bmatrix}$$

Šema kola B:



$$\underline{U}_{1B} = \frac{3}{s}I_1 - \frac{3}{s}I_2 + sI_1 = (s + \frac{3}{s})I_1 - \frac{3}{s}I_2$$

$$\underline{U}_{2B} + 4I_2 - \frac{3}{s}(I_1 - I_2) = 0$$

$$\underline{U}_{2B} = \frac{3}{s}I_1 - \frac{3}{s}I_2 - 4I_2 = \frac{3}{s}I_1 - (\frac{3}{s} + 4)I_2$$

$$\underline{z}^{(B)} = \begin{bmatrix} s + \frac{3}{s} & \frac{3}{s} \\ \frac{3}{s} & 4 + \frac{3}{s} \end{bmatrix}$$

Parametri redne veze:

$$\underline{z} = \underline{z}^{(A)} + \underline{z}^{(B)} = \begin{bmatrix} \frac{2m}{1-m} + 2 + 3s + \frac{3}{s} & \frac{2ms+m}{s-sm} + 2 + \frac{3}{s} \\ \frac{2}{1-m} + \frac{3}{s} & \frac{2s+1}{s-sm} + 4 + \frac{3}{s} \end{bmatrix}$$

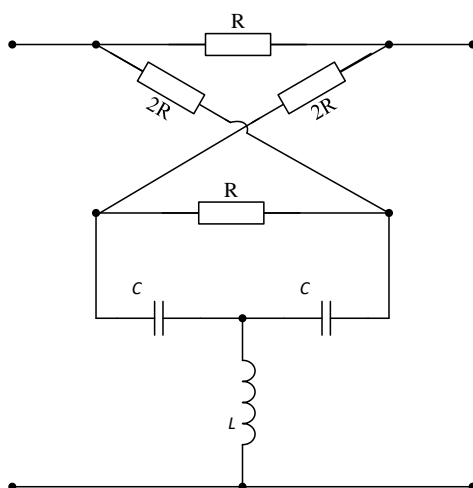
b)

$$z_{12} = \frac{2ms+m}{s-sm} + 2 + \frac{3}{s} = \frac{2m}{1-m} + 2 + \frac{1}{s}(3 + \frac{m}{1-m})$$

Pri uslovu  $3 + \frac{m}{1-m} = 0$ , parameter ne zavisi od  $s$ .

Iz jednakosti slijedi:  $m = \frac{3}{2}$

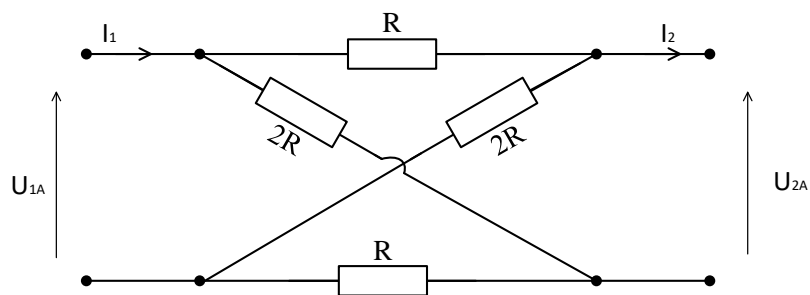
10. Odrediti „z“ parametre kola sa dva para krajeva sa slike. Poznato je  $R=2\Omega$ ,  $C=1F$  i  $L=1H$ .



Rešenje:

Zadato kolo posmatraćemo kao rednu vezu dva kola A i B koja će biti nezavisno analizirana.

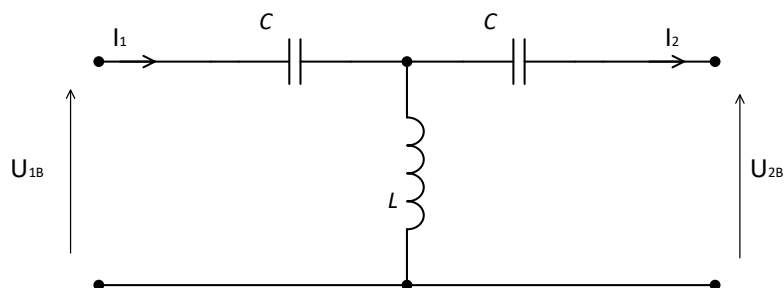
Šema kola A:



“z” parametri kola A su:

$$\tilde{z}^{(A)} = \begin{bmatrix} \frac{3R}{2} & \frac{R}{2} \\ \frac{R}{2} & \frac{3R}{2} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3 & 1 \\ 1 & 3 \end{bmatrix}$$

Šema kola B:



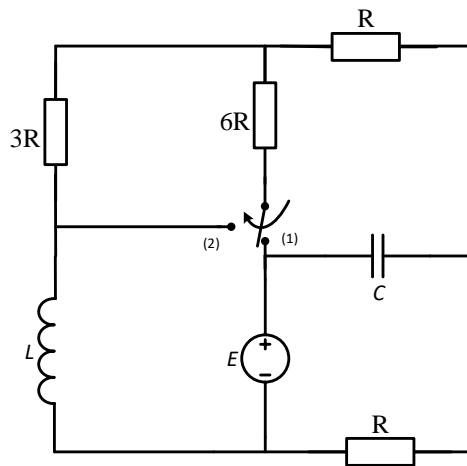
“z” parametri kola B su:

$$\tilde{z}^{(B)} = \begin{bmatrix} \frac{1}{sC} + sL & sL \\ sL & \frac{1}{sC} + sL \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{1}{s} + s & s \\ s & \frac{1}{s} + s \end{bmatrix}$$

Zadato kolo se može konstruisati rednom vezom kola A i B, pa su njegovi "z" parametri:

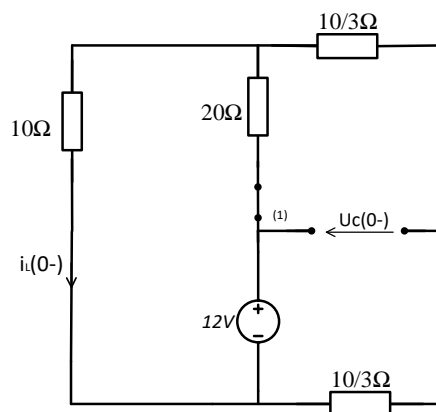
$$\tilde{z} = \tilde{z}^{(A)} + \tilde{z}^{(B)} = \begin{bmatrix} 3 + \frac{1}{s} + s & 1 + s \\ 1 + s & 3 + \frac{1}{s} + s \end{bmatrix}$$

11. Odrediti napon na kondenzatoru nakon komutacije prekidača. Parametri kola su:  $E=12V$ ,  $R=10/3\Omega$ ,  $L=10H$  i  $C=0.1F$ .



Rešenje:

Pretpostavimo da je prekidač u položaju (1) i da se kolo nalazi u stacionarnom stanju:

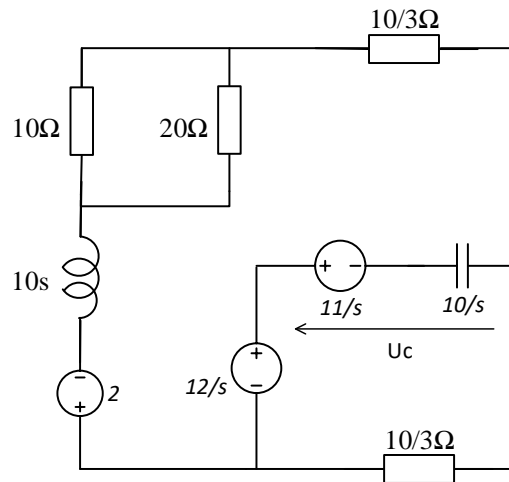


Pod ovim uslovima određujemo napon na kondenzatoru i struju kroz kalem:

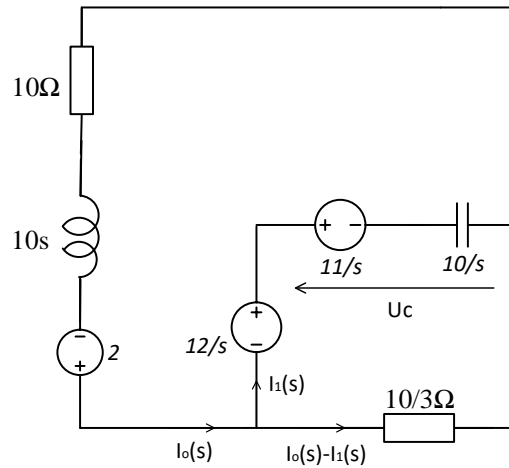
$$u_c(0^-) = 11V$$

$$i_L(0^-) = 0.2A$$

Sada analiziramo scenario kada je prekidač u položaju (2) i primjenjujemo Laplasovu transformaciju:



Kolo je moguće dodatno uprostiti:



Primjenom II Kirchovog zakona dolazimo do sledećih jednačina:

$$10I_o(s) + 10sI_o(s) - 2 + \frac{10}{3}(I_o(s) - I_1(s)) = 0$$

$$-\frac{12}{s} + \frac{10}{s}I_1(s) + \frac{11}{s} - \frac{10}{3}(I_o(s) - I_1(s)) = 0$$

Rešavanjem sistema dobijamo:

$$I_1(s) = \frac{5s + 4}{10(s^2 + 4s + 2)}$$

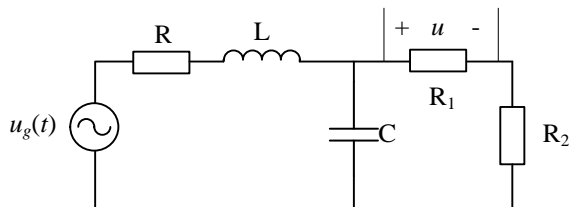
$$U_c(s) = \frac{11}{s} + \frac{10}{s}I_1(s) = \frac{11}{s} + \frac{5s + 4}{s(s^2 + 4s + 2)} = \frac{13}{s} - \frac{1.35}{s + 3.41} - \frac{0.64}{s + 0.58}$$

$$\Rightarrow u_c(t) = 13h(t) - 1.35e^{-3.41t}h(t) - 0.64e^{-0.58t}h(t)$$

12. Za kolo na slici poznat je napon  $u(t) = 4e^{-5t}h(t-3)$ .

a) Odrediti udio ukupne energije koji se disipira na otporniku  $R_1$  koji otpada na opseg učestanosti  $\sqrt{3} \leq \omega \leq 3\sqrt{3}$  rad/s.

b) Odrediti funkciju prenosa definisanu kao  $H(s) = U(s)/U_g(s)$ , ako su parametri kola:  $R=9\Omega$ ,  $L=2H$ ,  $C=2/7F$ ,  $R_1=2\Omega$ ,  $R_2=5\Omega$ .



Rešenje:

a)

$$u(t) = 4e^{-5t}h(t-3) = 4e^{-15}e^{-5(t-3)}h(t-3)$$

$$U(j\omega) = \frac{4e^{-15}}{5 + j\omega} e^{-3j\omega}$$

$$|U(j\omega)| = \frac{4e^{-15}}{\sqrt{25 + \omega^2}}$$

Ukupnu disipiranu energiju računamo primjenom Parsevalove teoreme:

$$E_{uk} = \frac{1}{R_1\pi} \int_0^{+\infty} |U(j\omega)|^2 d\omega = \frac{16e^{-30}}{10R_1}$$

Energija koja se disipira na otporniku  $R_1$  a otpada na opseg učestanosti  $\sqrt{3} \leq \omega \leq 3\sqrt{3}$  rad/s:

$$E_o = \frac{1}{R_1\pi} \int_{\sqrt{3}}^{3\sqrt{3}} |U(j\omega)|^2 d\omega = \frac{16e^{-30}}{5R_1\pi} \left( \arctan \frac{3\sqrt{3}}{5} - \arctan \frac{\sqrt{3}}{5} \right)$$

Procentualno, udio ove energije je:

$$V_{\%} = \frac{\arctan \frac{3\sqrt{3}}{5} - \arctan \frac{\sqrt{3}}{5}}{\pi / 2}$$



b)

$$H(s) = \frac{U(s)}{U_g(s)}$$

$$Z_{CH(R_1+R_2)} = \frac{(R_1 + R_2) \cdot \frac{1}{sC}}{(R_1 + R_2) + \frac{1}{sC}} = \frac{7}{2s+1}$$

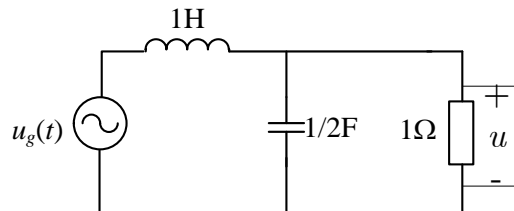
$$\Rightarrow U_c(s) = \frac{\frac{7}{2s+1}}{\frac{7}{2s+1} + 9 + 2s} U_g(s) = \frac{7}{4s^2 + 20s + 16} U_g(s)$$

$$U(s) = \frac{R_1}{R_1 + R_2} U_c(s) = \frac{2}{4s^2 + 20s + 16} U_g(s)$$

$$\Rightarrow H(s) = \frac{2}{4s^2 + 20s + 16}$$

13. Ako je kolo bilo bez početnih uslova za  $t < 0$ :

- Odrediti funkciju prenosa kola ako je ulazna veličina napon generatora, a izlazna veličina napon  $u$ .
- Za tako određenu funkciju prenosa odrediti odziv kola na pobudu u vidu pravougaonog impulsa  $u_g(t) = h(t) - h(t-3)$ .
- Ako je za  $t < 0$  kolo bilo u stacionarnom stanju, a napon generatora dat izrazom  $u_g(t) = 3h(-t) + 2e^{-3t}h(t)$ , nacrtati odgovarajuću šemu kola u  $s$  domenu i odrediti struju kroz kondenzator.



Rešenje:

a)

$$Z_{CHR} = \frac{\frac{2}{s} \cdot 1}{\frac{2}{s} + 1} = \frac{2}{2+s}$$

$$U(s) = \frac{\frac{2}{2+s}}{\frac{2}{2+s} + s} U_g(s) = \frac{2}{s^2 + 2s + 2} U_g(s)$$

$$\Rightarrow H(s) = \frac{2}{s^2 + 2s + 2}$$

b)

$$U_g(s) = \frac{1}{s} - \frac{1}{s} e^{-3s}$$

$$U(s) = H(s) \cdot U_g(s) = \frac{1}{s} \cdot \frac{2}{s^2 + 2s + 2} - \frac{1}{s} e^{-3s} \cdot \frac{2}{s^2 + 2s + 2} = \frac{1}{s} - \frac{s+2}{s^2 + 2s + 2} - e^{-3s} \left( \frac{1}{s} - \frac{s+2}{s^2 + 2s + 2} \right)$$

$$U(s) = \frac{1}{s} - \frac{s+1}{(s+1)^2 + 1} - \frac{1}{(s+1)^2 + 1} - e^{-3s} \left( \frac{1}{s} - \frac{s+1}{(s+1)^2 + 1} - \frac{1}{(s+1)^2 + 1} \right)$$

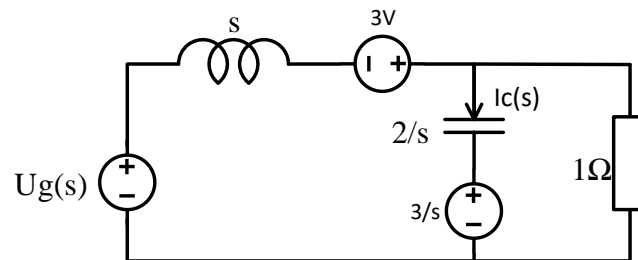
$$u(t) = h(t) - e^{-t} \cos t - e^{-t} \sin t - h(t-3) + e^{-(t-3)} \cos(t-3) + e^{-(t-3)} \sin(t-3)$$

c) Ako pretpostavimo da se za  $t < 0$  kolo nalazilo u stacionarom stanju, očigledno je da su početni uslovi kola:

$$i_l(0^-) = \frac{u_g(0^-)}{R} = 3A$$

$$u_c(0^-) = u_g(0^-) = 3V$$

Laplasova šema kola za  $t > 0$ :



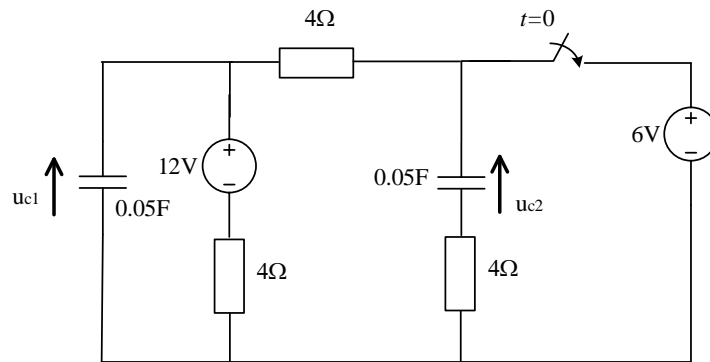
$$U_c(s) = \frac{6s + 22}{(s+3)(s^2 + 2s + 2)} + \frac{3s}{s^2 + 2s + 2} = \frac{1}{s+3} + \frac{2s-7}{s^2 + 2s + 2}$$

$$I_c(s) = \frac{U_c(s) - \frac{3}{s}}{\frac{2}{s}} = -1.5 + \frac{s}{2(s+3)} + \frac{(2s-7)s}{2(s^2 + 2s + 2)}$$

Preko inverzne Laplasove transformacije dobijamo izraz za struju u vremenskom domenu:

$$i_c(t) = -1.5e^{-3t}h(t) + 1.5e^{-t} \cos t - 3.5e^{-t} \sin t$$

14. Za kolo sa slike odrediti napone na oba kondenzatora ako je kolo prije  $t=0$  bilo u stacionarnom stanju.

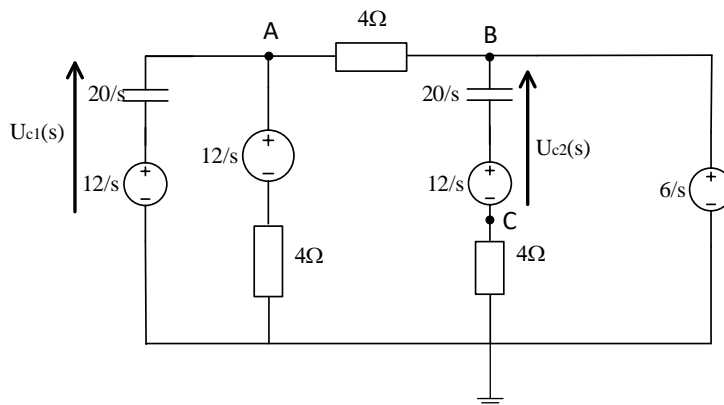


Rešenje:

Analizom kola za  $t < 0$  dolazi se do sledećih početnih uslova:

$$u_{c1}(0^-) = u_{c2}(0^-) = 12V$$

Ekvivalentna šema kola u s-domenu za  $t > 0$  (prilagođena primjeni metoda potencijala čvorova):



$$V_B(s) = \frac{6}{s}$$

$$\left(\frac{s}{20} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4}\right)V_A(s) - \frac{1}{4}V_B(s) = \frac{3}{5} + \frac{3}{s}$$

$$\left(\frac{s+10}{20}\right)V_A(s) - \frac{3}{2s} = \frac{3}{5} + \frac{3}{s}$$

$$\left(\frac{s+10}{20}\right)V_A(s) = \frac{3}{5} + \frac{9}{2s}$$

$$U_{c1}(s) = V_A(s) = \frac{12}{s+10} + \frac{90}{s(s+10)}$$

$$\Rightarrow u_{c1}(t) = 12e^{-10t}h(t) + 9(1 - e^{-10t})h(t) = 9h(t) - 3e^{-10t}h(t)$$

$$\left(\frac{1}{4} + \frac{s}{20}\right)V_C(s) - \frac{s}{20}V_B(s) = -\frac{\frac{12}{s}}{\frac{s}{20}}$$

$$\left(\frac{5+s}{20}\right)V_C(s) - \frac{3}{10} = -\frac{3}{5}$$

$$V_C(s) = -\frac{6}{5+s}$$

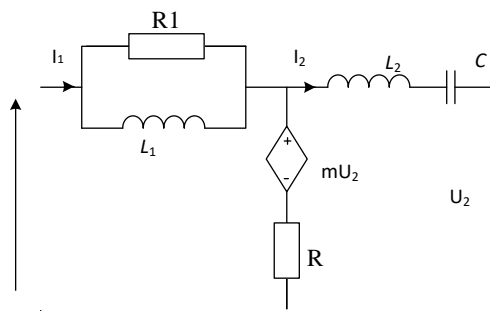
$$U_{c2}(s) = V_B(s) - V_C(s) = \frac{6}{s} + \frac{6}{5+s}$$

$$\Rightarrow u_{c2}(t) = 6h(t) + 6e^{-5t}h(t)$$

15. Za kolo sa slike poznato je:  $R_1=2\Omega$ ,  $R=10\Omega$ ,  $L_1=1H$ ,  $L_2=2H$ ,  $C=1/2F$ ,  $m=0.5$ . Odrediti:

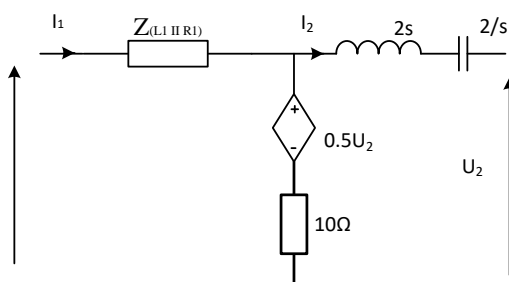
a) z parametre kola.

b) funkciju prenosa  $H(s)=I_2(s)/I_1(s)$  ako se kolo zatvori otpornikom  $R=1\Omega$ , a potom i step odziv kola.



Rešenje:

Kolo se u s-domenu može predstaviti na sledeći način:



a)

$$Z_{L1 || R1} = \frac{2 \cdot s}{2 + s}$$

Pri uslovu  $I_1=0$  određujemo parametre  $z_{12}$  i  $z_{22}$ :

$$\underline{U}_2 + 10\underline{I}_2 - 0.5\underline{U}_2 + (2s + \frac{2}{s})\underline{I}_2 = 0$$

$$-0.5\underline{U}_2 = (10 + 2s + \frac{2}{s})\underline{I}_2$$

$$\underline{z}_{22} = -\frac{\underline{U}_2}{\underline{I}_2} = 20 + 4s + \frac{4}{s}$$

$$\underline{U}_1 = 0.5\underline{U}_2 - 10\underline{I}_2 = -0.5\underline{z}_{22}\underline{I}_2 - 10\underline{I}_2$$

$$\Rightarrow \underline{z}_{12} = -\frac{\underline{U}_1}{\underline{I}_2} = 20 + 2s + \frac{2}{s}$$

Pri uslovu  $I_2=0$  određujemo parametre  $z_{11}$  i  $z_{21}$ :

$$\underline{U}_1 = \frac{2s}{s+2}\underline{I}_1 + \underline{U}_2$$

$$\underline{U}_2 = 0.5\underline{U}_2 + 10\underline{I}_1$$

$$\Rightarrow \underline{z}_{21} = \frac{\underline{U}_2}{\underline{I}_1} = 20$$

$$\underline{U}_1 = (\frac{2s}{s+2} + 20)\underline{I}_1 \Rightarrow \underline{z}_{11} = \frac{\underline{U}_1}{\underline{I}_1} = \frac{22s + 40}{s + 2}$$

b)

$$\underline{U}_2 = 1 \cdot \underline{I}_2$$

$$\underline{U}_2 = \underline{z}_{21}\underline{I}_1 - \underline{z}_{22}\underline{I}_2 \Rightarrow \underline{I}_2 + \underline{z}_{22}\underline{I}_2 = \underline{z}_{21}\underline{I}_1$$

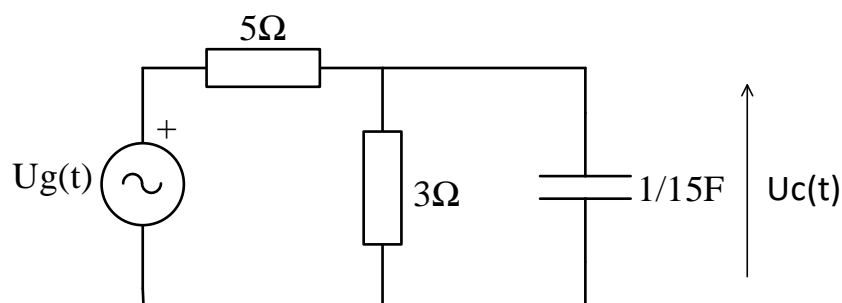
$$\Rightarrow H(s) = \frac{\underline{I}_2}{\underline{I}_1} = \frac{\underline{z}_{21}}{1 + \underline{z}_{22}} = \frac{20s}{4s^2 + 21s + 4}$$

c)

$$\underline{I}_2 = H(s)\underline{I}_1 = \frac{H(s)}{s} = \frac{20}{4s^2 + 21s + 4}$$

$$\Rightarrow i_2(t) = (1.03e^{-5.05t} - 1.03e^{-0.198t})h(t)$$

16. U kolo na slici poznat je napon generatora  $u_g(t) = e^{-t}(h(t) - h(t-2))$ . Odrediti napon na kondenzatoru primjenom konvolucionog integrala ako je poznato da je  $u_c(0^-) = 0V$ .



Rešenje:

Funkciju prenosa kola naći ćemo rešavanjem kola u s-domenu.

Uočimo da se kolo može ekvivalentirati rednom vezom otpornika od  $5\Omega$  i impedanse:

$$Z_{3\Omega_{II}C} = \frac{3 \cdot \frac{15}{s}}{3 + \frac{15}{s}} = \frac{15}{s+5}$$

Prekom naponskog razdjelnika određujemo napon na kondenzatoru:

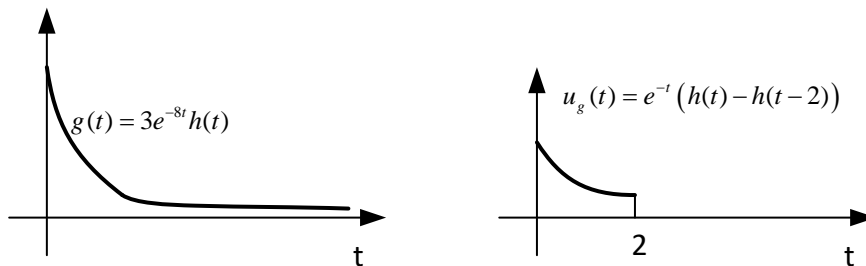
$$U_c(s) = \frac{Z_{3\Omega_{II}C}}{Z_{3\Omega_{II}C} + 3} U_g(s) = \frac{3}{s+8} U_g(s)$$

$$\Rightarrow H(s) = \frac{U_c(s)}{U_g(s)} = \frac{3}{s+8}$$

Inverznom Laplasovom transformacijom funkcije prenosa dobijamo impulsni odziv sistema:

$$g(t) = 3e^{-8t}h(t)$$

Napon na kondenzatoru (u vremenskom domenu) nalazimo kao konvoluciju impulsnog odziva i pobude sistema:  $u_c(t) = g(t) * u_g(t) = \int_{-\infty}^{+\infty} g(t-\tau)u_g(\tau)d\tau$ .



Primjenom grafičke metode možemo uočiti 3 intervala u kojima konvoluciona funkcija mijenja oblik:

I interval:  $t < 0$

$$u_c(t) = 0$$

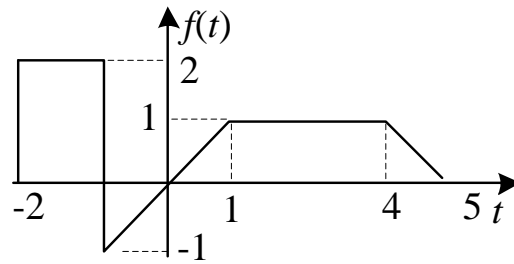
II interval:  $0 \leq t \leq 2$

$$u_c(t) = 3 \int_0^t e^{-\tau} e^{-8(t-\tau)} d\tau = \frac{3}{7} (e^{-t} - e^{-8t})$$

III interval:  $t > 2$

$$u_c(t) = \int_0^2 3e^{-\tau} 8e^{-8(t-\tau)} d\tau = \frac{3}{7} (e^{14} - 1)e^{-8t}$$

17. Grafičkim metodom odrediti konvoluciju funkcije  $f(t)$  i funkcije  $g(t)=h(t+4)$ .

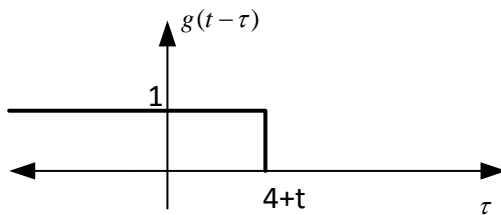


Rešenje:

Za određivanje konvolucije koristimo sledeći integral:

$$y(t) = \int_{-\infty}^{+\infty} f(\tau)g(t-\tau)d\tau$$

Kako funkcija  $g(t-\tau)$  ima oblik:



uočavamo da se konvoluciona funkcija mijenja u sledećim intervalima:

$$\text{Interval I: } 4+t < -2 \Leftrightarrow t < -6$$

$$y(t) = 0$$

$$\text{Interval II: } -2 \leq 4+t \leq -1 \Leftrightarrow -6 \leq t \leq -5$$

$$y(t) = \int_{-2}^{t+4} 2d\tau = 2t+12$$

$$\text{Interval III: } -1 \leq 4+t \leq 1 \Leftrightarrow -5 \leq t \leq -3$$

$$y(t) = \int_{-2}^{-1} 2d\tau + \int_{-1}^{t+4} \tau d\tau = \frac{t^2}{2} + 4t + 9.5$$

$$\text{Interval IV: } 1 \leq 4+t \leq 4 \Leftrightarrow -3 \leq t \leq 0$$

$$y(t) = \int_{-2}^{-1} 2d\tau + \int_{-1}^1 \tau d\tau + \int_1^{t+4} d\tau = t+5$$

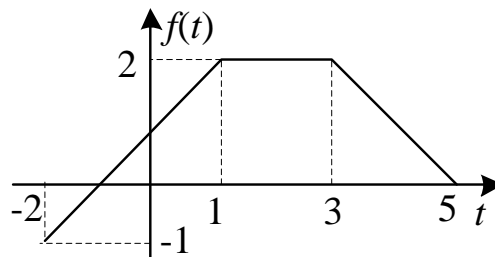
$$\text{Interval V: } 4 \leq 4+t \leq 5 \Leftrightarrow 0 \leq t \leq 1$$

$$y(t) = \int_{-2}^{-1} 2d\tau + \int_{-1}^1 \tau d\tau + \int_1^4 d\tau + \int_4^{t+4} (5-\tau)d\tau = -\frac{t^2}{2} + t + 5$$

Interval VI:  $4+t \geq 5 \Leftrightarrow t \geq 1$

$$y(t) = \int_{-2}^{-1} 2d\tau + \int_{-1}^1 \tau d\tau + \int_1^4 d\tau + \int_4^5 (5-\tau)d\tau = 5.5$$

18. Grafičkim metodom odrediti konvoluciju funkcije  $f(t)$  i funkcije  $g(t)=h(t+2)$ .

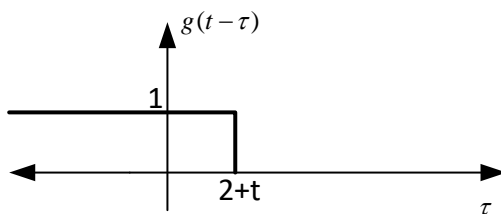


Rešenje:

Za određivanje konvolucije koristimo sledeći integral:

$$y(t) = \int_{-\infty}^{+\infty} f(\tau)g(t-\tau)d\tau$$

Kako funkcija  $g(t-\tau)$  ima oblik:



uočavamo da se konvoluciona funkcija mijenja u sledećim intervalima:

Interval I:  $t+2 \leq -2 \Leftrightarrow t \leq -4$

$$y(t) = 0$$

Interval II:  $-2 \leq t+2 \leq 1 \Leftrightarrow -4 \leq t \leq -1$

$$y(t) = \int_{-2}^{t+2} (\tau+1)d\tau = \frac{t^2}{2} + 3t + 4$$

Interval III:  $1 \leq t+2 \leq 3 \Leftrightarrow -1 \leq t \leq 1$

$$y(t) = \int_{-2}^1 (\tau+1)d\tau + \int_1^{t+2} 2d\tau = 2t + 3.5$$

Interval IV:  $3 \leq t+2 \leq 5 \Leftrightarrow 1 \leq t \leq 3$



$$y(t) = \int_{-2}^1 (\tau + 1) d\tau + \int_1^3 2 d\tau + \int_3^{t+2} (5 - \tau) d\tau = -\frac{t^2}{2} + 3t + 3$$

Interval V:  $t + 2 \geq 5 \Leftrightarrow t \geq 3$

$$y(t) = \int_{-2}^1 (\tau + 1) d\tau + \int_1^3 2 d\tau + \int_3^5 (5 - \tau) d\tau = 7.5$$